

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia eclecticica Ettoniam - Cod. Ettenheim-Münster 297

Dehm, Benedictus

[S.l.], 1749-1750

Theses philosophicae. Ex logica. Ex physica

[urn:nbn:de:bsz:31-130925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130925)

88
(1.)

1761

Theses Philosophicae

Ima
Ex Logica

Invenienter Logica primo Deo quasi ceterarum Scientiarum Organum tradi consuevit, ipsa quippe ad earum asecutionem Utilissima est; tametsi non sit omnino necessaria. Obviam qua exercet munia, in docentem et utentem vulgo distribuitur, sicut et ipsa eadem Logica doceat, seu regulas tradat, ysq; utatur.

2da

Quatuor cogitationes mentis ad verum dirigendas suscipit; unde non male definitur Scientia practica cogitandi, occupata circa mentis Operationes prout ad verum dirigibiles. Res igitur cognita, et a fortiori voces externa rationem objecti Logici primario saltem non ingrediuntur.

3tia

Prima cogitationis Species, quam Logica spectat, Apprehensio seu perceptio dicitur, quae licet in se nunquam possit esse falsa, directione tamen opus habet, ne occasionem fallendi praebeat; hinc Logica in id pro se ipsum incubit, ut quaevis animo concipi possunt, ad certas classes, aut Categorias revocet.

4ta

Naturam aliquam Universalem in rebus ipsis existere, seu Universale in operando ut vocant a parte rei non putamus; imò etiam Universale in predicando implicare videtur, saltem eo modo, quo solet in Scholis definiri, siquidem triplex tantum statui potest Universale, nempe Deus in operando, idea in representando, et nomen in significando. Cum ergo

genus multis convenire pronuntiat, ea idem quæ
dam generali exhiberi, et communi nomine exprimi in-
telliguntur.

5ta.

Secunda mentis operatio iudicium vocatur, con-
sistitque in affirmatione aut negatione, ac proinde
est simplex mentis actus.

6ta.

Ratiocinatio, quæ est tertia mentis cogitatio, si proba-
bili tantum nititur Argumento Opinatio est, si
certo fundamento superstruitur Demonstrationis nomen
obtinet; nequit tamen idem intellectus ratiocinationi
opiniativæ, et demonstrativæ de eadem re assentiri,
hæc ut verbis Scholæ loquar, non potest idem intellectus
de eodem objecto habere Scientiam et Opinionem.

7ma.

Methodus seu quarta operatio mentis est ordinatio
cogitationum tum ad inveniendum tum ad exponen-
dum verum; hinc duplex Methodus, Analytica et Syn-
thetica, illa veritatem inquirat, hæc exponit.

8va.

Ex Metaphysicâ

Enti generatim nomen potius quàm participij
vis ab eruditis tribuitur; quare Univocum non est
respectu Substantiæ et accidentis, neque Synomine con-
venit Deo et Creaturis.

9na.

Gradus Metaphysici in entibus plane Spiritua-
libus, vel in entibus plane corporeis revera non
distinguntur; in homine vero qui partim Spiritu-
alis est, partim corporeus, gradus corporis à Spiritu-
alibus, v. g. animalitas à rationalitate reali diffine-
tione secedunt, et non tantum virtuali inhiñent, quæ
quidem diffinitio virtualis an non majori jure vocari
possit actualis? querendo dicimus, non Sententiam
præcipitando.

89
(2)

10ma.
 Anima seu mens humana rectè definitur videtur
 substantia cogitans & adeo de ipsius conceptu
 essentiali vel actuali cogitatio, quam si ab eà suste-
 neris, nihil in eà possit remanere, per quod existere
 dici poterit.

11ma.

Cum verò cogitationis nomen duo significet, nimi-
 rum cognoscere et velle, hinc fit, ut in mente,
 qua simplicissima est, duæ cogitantur facultates,
 intellectus qui percipit, et voluntas quæ vult;
 cum tamen à parte rei neq; à mente, neq; inter se
 realiter distinguantur.

12ma.

Ex Physicâ.

Physicam generatim definimus Scientiam re-
 rum corporarum, seu Scientiam Speculativam,
 quæ circa corpus naturale quatenus naturale est,
 versatur, fatemur tamen eam Scientia nomen
 valde imperfectè participare, dum multo plura
 in Physicâ ignorari, quam certo cognosci constat.

13ta.
 Corpus autem naturale hanc incongruè definitur
 substantia Solida, et impenetrabilis, atq; in lon-
 gum, latum et profundum extensa; unde patet
 extensionem seu quantitatem ad essentialiam corpo-
 ris pertinere.

14ta.

Duo tantum corporis naturalis sunt principia,
 materia scilicet et forma, materia autem nomine
 non intelligimus materiam primam Aristotelicam,
 quæ nec quantâ, nec qualis sit, nec tria Cartesianæ Ele-
 menta, nec Gassendiarum atomos, sed materiam ele-
 mentarem, seu corpuscula simplicia in longum & ex-
 tensa, Solidaq; et impenetrabilia.

15ta

Qua in mixtis corporibus; ea quippe ex simplicibus constant: ita arctis connectuntur nexu, ut nullum re-
linquant spatium vacuum, utpote quod clara et distincta
ideâ concipi nequit; hæcque corpuscula sunt in infinitum
divisibilia.

16ta

Quot autem Elementa seu corpora simplicia statui
debeant, non adeo liquet, imò multum controvertitur
ignem is annumerari non posse, satis probabiliter
aliqui defendunt Philosophi.

17ma

Formam Substantialem materialem, quæ sit ab om-
ni materia distincta, sive in belluis sive in plantis
impossibilem iudicamus, quare rem acui tangere cre-
dimus eos, qui in brutis agnoscunt spiritum seu sub-
stantiam Spiritualem toto tamen celo à mente huma-
nâ diversam; in plantis vero non minus quàm in
corporibus inanimatis certam materiae dispositionem
seu internam partium configurationem vias formæ
Substantialis agere contendunt.

18va

Qualitates corporæ passivæ ex partium figurâ,
et dispositione deducuntur; et vires quæ activæ
nuncupantur in profluvijis Substantialis consti-
tuta dicuntur; proindeque admittere audentia ab-
soluta supervacaneum censemus. Inter hæc tamen
qualitates perperam recenseri videtur lumen,
utpote Substantia Elementaris ab uno mundi ex-
tremo ad aliud protensa, quæque oculos nostros afficit
quando in profluvio corporis ignei ad illos fertur!

1750. 13 april.

disp.

Faint, illegible handwritten text at the top of the page.

Faint, illegible handwritten text in the middle section of the page.

Faint, illegible handwritten text in the lower middle section of the page.

Faint, illegible handwritten text in the bottom section of the page.

